
Høringsnotat om forslag til læreplan i norsk for voksne innvandrere for nivå C1

Kompetanse Norge sender på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet forslag til læreplan i norsk for voksne innvandrere for nivå C1 på høring. Høringsnotatet redegjør for bakgrunnen for utvidelsen og presenterer innhold og struktur i forslaget. Kompetanse Norge ber om innspill til forslaget til læreplan for nivå C1.

Høringsinstansene bes videresende høringen til underliggende etater/virksomheter, medlemsorganisasjoner og lignende der det oppfattes som relevant. Andre enn dem som står på listen over høringsinstanser, er også velkomne til å sende inn høringsuttalelse.

I punkt 1 omtales bakgrunnen for utvidelsen av læreplanen i norsk. Punkt 2 inneholder en omtale av gjeldende læreplan i norsk for voksne innvandrere. Punkt 3 gir en oversikt over innhold, struktur, sentrale begreper og begrunnelser for valg som er foretatt. Selve forslaget til læreplan for nivå C1 ligger i punkt 4.

Høringsfristen er 20. mars 2019.

Hørings svar merkes «2018/1007 Høring - læreplan nivå C1» i emnefeltet og sendes Kompetanse Norge på e-post: postmottak@kompetansenorge.no.

1 Bakgrunn for utvidelse av læreplanen i norsk til C1

Kompetanse Norge fikk i 2018 i oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet (nå Kunnskapsdepartementet) å utarbeide forslag til læreplan i norsk for voksne innvandrere for nivå C1.

Utvidelsen må ses i sammenheng med at det skal utvikles en prøve som måler norskferdigheter for nivå C1, og at læreplanen er rammeverket for prøven.

Forslaget til læreplan på nivå C1 er utarbeidet av en arbeidsgruppe bestående av fagpersoner med høy kompetanse i norsk som andrespråk, Det felles europeiske rammeverket for språk (2011) og læreplan i norsk for voksne innvandrere. Forslaget er også vurdert av konsulenter fra universitets- og høyskolesektoren.

2 Gjeldende læreplan i norsk for voksne innvandrere

[Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere](#) trådte i kraft 01.09. 2005 og er en forskrift til introduksjonsloven. Læreplanen ble revidert i 2012.

Gjeldende læreplan inneholder to deler: læreplan for opplæring i 50 timer samfunnskunnskap og læreplan i norsk. Læreplanen i norsk bygger på [Det felles](#)

[europeiske rammeverket for språk \(norsk utgave 2011\)](#) (heretter Rammeverket). Rammeverket beskriver tre overordnede nivåer: A (basisbruker), B (selvstendig bruker) og C (avansert bruker). Hvert av de overordnede nivåene er delt inn i to undernivåer, slik at det til sammen beskrives seks nivåer for språkferdigheter: A1, A2, B1, B2, C1 og C2. Gjeldende læreplan inneholder beskrivelser for fire av de seks nivåene: A1, A2, B1 og B2. I tillegg inneholder læreplanen en egen alfabetiseringsmodul for deltakere som trenger grunnleggende lese- og skriveopplæring.

For hvert nivå inneholder gjeldende læreplan beskrivelsene av globale mål, delmål, kjennetegn ved språket i bruk og forslag til temaer innenfor fire språklige domener/områder (personlig domene, offentlig domene, opplæringsdomenet og arbeidslivsdomenet). Mens globale mål gir en generell beskrivelse av hva deltakeren mestrer på hvert nivå, spesifiserer delmålene hva deltakeren mestrer på hvert nivå innenfor fem språkferdigheter: lytte, snakke, samtale, lese og skrive. I tillegg inneholder gjeldende læreplan beskrivelser av kjennetegn ved språket i bruk for hvert nivå. Disse beskriver hva som kjennetegner deltakerens uttale, ordforråd, flyt, grammatikk og kommunikasjon på de ulike nivåene.

3 Om forslaget til læreplan nivå C1

Nivå C1 ligger over nivå B2, som er det høyeste nivået i gjeldende læreplan. I Rammeverket er nivå C1 beskrevet som «et avansert kompetansenivå som kreves for mer komplekse studieoppgaver og arbeid».

Læreplan for nivå C1 er forankret i Rammeverket og [Companion Volume with New Descriptors](#) (CVND), som er et tillegg til Rammeverket, publisert av Europarådet i februar 2018. CVND følger opp, utvider og nyanserer Rammeverket. CVND inneholder blant annet et utvidet antall deskriptorskalaer innenfor området «mediation» (mediering/videreformidling). I tillegg er skalaen for fonologisk kontroll nyansert og utvidet. Noen av de eksisterende skalaene har også fått nye beskrivelser. Endringene som er relevante for nivå C1, er tatt i betraktning i utarbeidelsen av læreplanen for nivå C1.

Forslaget som med dette sendes på høring, gjelder kun utvidelse av læreplanen til nivå C1. Gjeldende læreplan endres ikke.

Strukturen i forslaget

Forslaget til læreplan for nivå C1 avviker noe fra strukturen i læreplanen for de øvrige nivåene som resultat av at endringer fra CVND er innarbeidet. Læreplanen for C1-nivået har følgende struktur:

Globale mål

Språklige aktiviteter

- Resepsjon
 - Muntlig resepsjon
 - Skriftlig resepsjon
- Produksjon
 - Muntlig produksjon
 - Skriftlig produksjon
- Samhandling
- Mediering

Kjennetegn ved språket i bruk

- Vokabular
- Uttale
- Grammatikk
- Flyt
- Tekstutforming
- Ortografi og tegnsetting
- Kommunikasjon

Inndeling i delmål for hver av ferdighetene (lese, lytte, skrive og snakke/snakke sammen) i gjeldende læreplan er erstattet med «Språklige aktiviteter», som er delt inn i de overordnede kategoriene resepsjon, produksjon, samhandling og mediering, i tråd med CVND. Inndelingen er vurdert som mer dekkende og mer i tråd med synet på språk- og læring som ligger til grunn for Rammeverket og CVND.

Inndeling i «språklige aktiviteter» bidrar til å løfte frem helheten i språkkompetansen samt å synliggjøre flere sider ved språklæring og språkbruk.

«Samhandling» og «Mediering» er skilt ut som egne språklige aktiviteter uten videre inndeling siden ferdighetene på dette nivået i særlig grad glir over i hverandre og fører til en stadig veksling mellom skriftlig og muntlig resepsjon og produksjon.

Språkbruk uten tematiske begrensninger

C1-nivået kjennetegnes av at språkbrukerne kan bruke språket uten tematiske begrensninger innenfor et bredt spekter av kontekster. I forslaget til læreplan er språkbruk derfor ikke avgrenset til de fire domeneene som i læreplanen for de øvrige nivåene. I en del av målbeskrivelsene er kontekstavhengigheten likevel presisert for å tydeliggjøre at språkferdighetene er knyttet til språkbrukerens fag- eller interesseområde.

Mediering

CVND inneholder 23 deskriptorskalaer innenfor mediering (mediation). I forslaget til læreplan er begrepet «mediering» brukt for termen «mediation». Dette begrunnes med at mediering er et videre begrep enn «videreformidling». CVND understreker

at mediering står helt sentralt for språkbruk og er en sammensatt og kognitivt krevende kommunikasjonsform som kombinerer resepsjon, produksjon og interaksjon. Aktiviteter som for eksempel å fylle inn manglende eller underforstått informasjon i en tekst, tilrettelegge, forenkle, omformulere med egne ord, avklare, forklare, oversette, mekle og gjenfortelle, er måter å mediere på. Dessuten er mediering også en strategi for læring og kommunikasjon.

Kjennetegn ved språket i bruk

Språkbruk er produktiv, reseptiv, interaktiv og medierende. Disse sidene ved språkbruk kalles i CVND kommunikasjonsmoduser. I beskrivelsen av kjennetegn ved språket i bruk bør disse sidene ved språkbruk komme til syne. Det vil si at de reseptive, produktive, interaktive og medierende aspektene ved måter å bruke språket på, innarbeides i de generelle beskrivelsene av språkbruk. I forslaget til læreplan er «kjennetegn ved språket i bruk» delt inn i vokabular, uttale, grammatikk, flyt, tekstutforming, ortografi og tegnsetting og kommunikasjon. Betegnelsen «vokabular» er brukt istedenfor «språklig bredde» i gjeldende læreplan fordi «vokabular» dekker dybdeaspektet ved ordforrådet på en tydeligere måte.

Forslaget til læreplan for nivå C1 presenteres i punkt 4.

4 Forslag til læreplan for nivå C1 (avansert bruker)

Globale mål

På dette nivået kan innlæreren forstå komplekse framstillinger og faglige drøftinger innenfor de fleste allmenne emner. Innlæreren kan bruke språket fleksibelt og hensiktsmessig til sosiale, akademiske og yrkesrelaterte formål. Innlæreren kan uttrykke og argumentere for synspunkter, og kan delta i samtaler og diskusjoner og bidra til at samtalen eller diskusjonen utvikler seg. Innlæreren kan presist oppsummere, videreformidle og forklare innhold fra ulike muntlige og skriftlige kilder. Innlæreren kan skrive klare, velstrukturerte og detaljerte tekster, og mestrer ulike setningsmønstre og sammenbindende markører.

Språklige aktiviteter

Resepsjon

Muntlig resepsjon

Innlæreren kan forstå en kompleks, muntlig framstilling også når talen ikke er tydelig strukturert og forhold ikke omtales direkte, men er underforståtte. Innlæreren kan ha behov for enkelte oppklaringer, særlig hvis talemålsvarianten er ukjent.

Innlæreren

- kan forstå det meste av en lengre muntlig framstilling, for eksempel en presentasjon, en forelesning eller en debatt, også om emner utenfor eget fag- eller interessefelt.
- kan forstå et bredt spekter av auditivt materiale, for eksempel podkast eller film, og oppfatte nyanser og underforståtte holdninger og forhold mellom dem som snakker.
- kan oppfatte holdninger og synspunkter til deltakere i en diskusjon selv når diskusjonen preges av overlapping, avbrytelser, digresjoner og uformell språkbruk, og som produseres i normal hastighet på kjent talemålsvariant.

Skriftlig resepsjon

Innlæreren kan forstå omfattende, komplekse tekster, og oppfatte finere nyanser, også holdninger og underforståtte meninger, forutsatt at en har mulighet til å lese vanskelige passasjer om igjen og bruke oppslagsverk ved behov.

Innlæreren

- kan forstå et bredt spekter av allmennvitenskapelige eller akademiske artikler og publikasjoner, også utenfor ens eget fag- eller interessefelt.
- kan forstå det meste av skriftlig informasjonsutveksling i private, offentlige og faglige sammenhenger, for eksempel sosiale medier, e-post, brev eller offentlige skriv.
- kan forstå et variert utvalg av skjønnlitterære tekster i moderne språkdrakt.

Produksjon

Muntlig produksjon

Innlæreren kan gi klare, detaljerte beskrivelser og presentasjoner av komplekse emner, der hun/han trekker inn delmomenter og relevante eksempler, utdyper og underbygger synspunkter og runder av på en passende måte.

Innlæreren

- kan gi klare, detaljerte beskrivelser og presentasjoner av personlige eller faglige erfaringer, flette inn undertema og utdype viktige punkter.
- kan gi instruksjoner om hvordan en rekke komplekse praktiske og/eller faglige prosedyrer skal utføres.
- kan bruke et variert repertoar av ord og uttrykk og være i stand til å omformulere seg i de fleste situasjoner.
- kan bruke ulike språklige virkemidler for å uttrykke holdninger, følelser og sinnsstemninger.

Skriftlig produksjon

Innlæreren kan skrive klare, detaljerte og velstrukturerte tekster innenfor et bredt spekter av sjangre, og kan velge et språklig stilnivå som er tilpasset budskapet som skal formidles.

Innlæreren

- kan skrive argumenterende tekster med en oversiktlig og leservennlig oppbygning og gi uttrykk for synspunkter og holdninger på en utfyllende og nyansert måte.
- kan skrive rapporter og utgreiinger om komplekse tema innenfor sitt eget fag- eller interessefelt og velge en hensiktsmessig stil.
- kan skrive formelle brev der hun/han uttrykker for eksempel kritikk, anmodning, oppfordring eller medfølelse med presis og passende språkbruk.

Samhandling

Innlæreren kan med letthet følge og bidra til samhandling i formelle og uformelle diskusjoner og samtaler, også når det dreier seg om komplekse og/eller ukjente emner. Innlæreren kan uttrykke seg velformulert og presist, og kan tilpasse språket til ulike sosiale situasjoner både muntlig og skriftlig.

Muntlig og skriftlig samhandling

Innlæreren

- kan utdype og videreutvikle viktige punkter uten støtte, og takler avbrytelser og innspill på en språklig adekvat måte.
- kan argumentere overbevisende for et standpunkt, svare på spørsmål og gi adekvate tilsvarende til komplekse motargumenter.

- har et bredt repertoar av automatiserte kommunikasjonteknikker slik at hun/han finner passende uttrykk for å ta eller beholde ordet og knytte egne bidrag til det andre sier på en hensiktsmessig måte.
- kan delta i ulike typer meningsutveksling online uten at språket setter begrensninger.
- kan uttrykke seg hensiktsmessig gjennom sosiale medier uten språklige begrensninger på det tankeinnholdet hun/han ønsker å formidle.

Mediering

Innlæreren kan bruke språket muntlig og skriftlig til å videreformidle, bearbeide og sammenfatte informasjon på en hensiktsmessig måte. Innlæreren kan bidra til at ulike perspektiver kommer fram, og at misforståelser oppklares. I samarbeid med andre kan innlæreren utforske nye ord, uttrykk og begreper for på den måten å videreutvikle egen og andres språkforståelse.

Innlæreren

- kan trekke ut informasjon og argumenter i lange og komplekse muntlige og/eller skriftlige tekster fra en eller flere kilder for deretter å videreformidle egen forståelse og tolkning på en klar og velstrukturert måte.
- kan videreformidle de fleste nyanser og detaljer i muntlige og skriftlige tekster på en korrekt måte, men kan ha behov for å sjekke den presise betydningen av enkelte lite frekvente ord og uttrykk.
- kan ta detaljerte notater under en forelesning, et møte eller liknende, om emner innenfor sitt eget fag- eller interessefelt, og kan gjengi informasjon så nøyaktig og tett opp til originalen at notatene også kan være til nytte for andre.
- kan tolke og beskrive diagrammer og annen visuelt presentert informasjon på en klar og presis måte.
- kan gjøre et komplekst, utfordrende innhold mer tilgjengelig for en gitt målgruppe ved å forklare, forenkle eller omstrukturere originalteksten, eventuelt legge til nyttige detaljer.
- kan gripe inn på en språklig passende måte for å få kommunikasjonen inn på et nytt spor.
- kan bruke sine språklige ressurser skriftlig eller muntlig til å oversette tekster i ulike sjangre innenfor sitt eget interessefelt, men det kan forekomme formuleringer som er påvirket av morsmålet eller andre språk innlæreren har lært.

Kjennetegn ved språket i bruk

Vokabular

Innlæreren har stort nok ordforråd til å uttrykke seg uanstrengt og idiomatisk i de fleste sammenhenger. Ordforrådet er bredt og dypt nok til at innlæreren forstår og forholder seg aktivt til et bredt spekter av allmenne emner, situasjoner og muntlige og skriftlige tekster.

Uttale

Innlæreren har tydelig uttale og kan variere intonasjon og trykkmønstre for å få fram det hun/han ønsker. Det forekommer påvirkning fra morsmålet eller andre språk innlæreren har lært, men det har ingen betydning for forståeligheten. Innlæreren kan forstå en del talemålsvarianter når det ikke snakkes for fort.

Grammatikk

Innlæreren har høy grad av grammatisk kontroll. Feil forekommer, men har karakter av å være glipp, ikke systematiske feil. Innlæreren har et bredt repertoar av grammatiske strukturer og kan uttrykke og forstå nyanser og detaljer.

Flyt

Innlæreren kan uttrykke seg spontant, sammenhengende og nesten uten anstrengelse. Pauser forekommer, men er knyttet til behovet for refleksjon eller at emnet er begrepsmessig vanskelig.

Tekstutforming

Innlæreren kan både reseptivt og produktivt bruke tekstopsett og grafiske virkemidler innenfor de fleste teksttyper på en effektiv måte. Innlæreren kan gjøre teksten leservennlig ved å bruke varierte sammenbindingsteknikker.

Ortografi og tegnsetting

Innlæreren rettskriving og tegnsetting er tilnærmet feilfri.

Kommunikasjon

Innlæreren kan ta initiativet i samtaler, følge opp innspill, introdusere nye temaer og bidra til å drive samtalen framover. Innlæreren kan på en fleksibel og effektiv måte tilpasse språket til samtalepartnere i sosiale sammenhenger.